

Enligt sändlista

Bildande av Hedesundafjärdens naturreservat i Heby kommun
(5 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets benämning:	Hedesundafjärdens naturreservat
Objektnummer:	19-02-82
Kommun:	Heby
Lägesbeskrivning:	ca 5 km, OSO Gysinge. Gröna kartan 12H SV Gula kartorna Hade 12H:63 och Gysinge 12H:60
Gränser:	se karta, bilaga A
Fastigheter och markägare:	se förteckning, bilaga D
Area:	920 ha
därav landarea:	580 ha
Naturtyper:	Myr 280 ha Blandskog 120 ha Lövskog 80 ha Barrskog 100 ha

Beskrivning av området

Området är beläget söder om Gysinge i det flacka Nedre Dalälvsområdet och gränsar i uppströmsdelen mot Färnebofjärdens nationalpark och i norr mot Gysinge naturreservat i Gävleborgs län. Dalälvens vattenståndsvariationer har präglat det flacka området genom periodvis förekommande översvämningar som satt stora områden under vatten

vilket gett upphov till flera ur naturvårdssynpunkt intressanta biotoper som t ex älvängar, översvämningskärr och artrika lövdominerade strandskogar.

Området ligger i den naturgeografiska regionen 26 (Skogslandskapet omedelbart söder om norrlandsgränsen) på 51 - 62 m ö h. Årsmedeltemperaturen är ca 5° C och årsmedelnederbörden är ca 700 mm.

Berggrunden består av urgranit med undantag av ett begränsat område i nordväst med inslag av grönsten. Områdets lösa jordlager domineras av sandig-moig morän. De låglänta delarna intas av finmo eller glacial lera, som delvis överlagras av ett ytligt torvlager. Större torvavlagringar i form av mossar och kärr finns i anslutning till Hedesundafjärden. Isälvsavlagringar finns i anslutning till Säljaåsen.

Översvämningskärr och älvängar dominerar på de låglänta markerna ofta i mosaik med sumpskog och moränholmar med fuktiga - friska skogstyper. Dessa våtmarker domineras, beroende på fuktighetsgraden, av olika starr-arter, grenrör eller sjöfräken. Vanligen förekommer kråklöver, videört, ältranunkel, kärrsilja, pors m fl arter. Inslag av mer intressanta arter som norrlandsstarr och kärrvial är inte ovanligt.

I området finns en väl utvecklad mosse med tydlig lagg, en mycket bred randskog samt ett mindre skoglöst plan. Stranden mot Hedesundafjärden är i stor utsträckning erosionsstrand.

Vidsträckta sumpskogar intar ställvis de låglänta områden samt övergångszonerna mot fastare marker. Stora delar av sumpskogen domineras av björk och klibbal och ofta i örtrika eller starrdominerade typer. I kantzonerna mot fastare marker blir inslaget av asp ofta betydande. Ovan högvattengränsen dominerar friska skogstyper, vanligen granskog eller blandskog av frisk ristyp eller örttyp. Den större delen av sumpskogarna och skogarna på moränholmarna ute i våtmarkerna kan karaktäriseras som naturskogar med ett stort inslag av äldre träd och död ved.

Mossfloran har undersökts närmare endast i några få sumpskogsområden. De fynd som gjorts indikerar dock en intressant artsammansättning. På död ved i blöta lägen påträffas bland de hotkategoriserade arterna bl a timmerscapania *Scapania apiculata* (hotk 2) och vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (hotk 4). På äldre aspar finns bl a asphättemossa *Orthotrichum gymnostomum* (hotk 4). Av intressanta signalarter kan nämnas bl a haldanenmossa *Callicladium haldanianum*, vedflikmossa *Lophozia longiflora* och kopparmossa *Platygyrium repens*. Växtgeografiskt intressant är förekomsten av sydvästliga arter som västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och höstöronmossa *Jamesoniella autumnalis* samt den nordliga arten skör kvastmossa *Dicranum fragilifolium*, vilken normalt förekommer subalpint och här har en av sina få utpostlokaler i södra Sverige.

De lavinventeringar som gjorts visar att området hyser en rik epifytisk lavflora framför allt på asp, äldre ädellövträd och på död ved i olika former. Av hotkategoriserade arter har bland annat följande påträffats nämligen; parknål *Chaenotheca hispidula* (hotk 2), vedspik *Calicium abietinum* (hotk 2), skärelav *Schismatomma pericleum* (hotk 2), ekpricklav *Arthonia byssacea* (hotk 3), vulkanlav *Conotrema populorum* (hotk 3), aspgelav *Collema subnigrescens* (hotk 4), brun nållav *Chaenotheca paeocephala* (hotk 4), parasitsotlav *Cyphelium sessile* (hotk 4), rödbrun blekspik *Sclerophora coneophaea* (hotk 4) och ädellav *Megalaria grossa* (hotk 4).

Områdets mångfacetterade natur hyser en rik fågelfauna. Av de arter som noterats i området och är upptagna i bilaga 1 till EG's fågeldirektiv (79/409/EEG) kan nämnas; storlom, bivråk, fiskgjuse, järpe, tjäder, trana, ljungpipare, grönbena, fisktärna, spillkråka, vitryggig hackspett och orre.

Ärendets beredning

Området utgör en del av Nedre Dalälvsområdet vilket bedöms vara av riksintresse för naturvården och friluftslivet enligt 2 kap 6 § lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m m . I länsstyrelsens naturvårdsplan för länet har området givits klass I (högsta naturvärde) på grund av geovetenskapliga, botaniska och zoologiska skäl. Delar av våtmarkerna har givits högsta värdeklass i den länstäckande våtmarksinventeringen (VMI). I Länsstyrelsens sammanställning av biotoper för den akut hotade vitryggiga hackspetten har området klassats som ett kärnområde.

Området har av regeringen förklarats som ett Särskilt skyddsområde (SPA) enligt 19 b § naturvårdslagen.

Samråd har enligt 28 § naturvårdsförordningen ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen, samt enligt 43 § naturvårdslagen med Heby kommun.

Ägarna och innehavarna av särskild rätt till marken har enligt 11 § naturvårdsförordningen förelagts att inom en tid av en månad framställa eventuell erinran mot bildande av ifrågavarande naturreservat. Någon erinran har inte kommit in.

Ett förslag till beslut remissbehandlades hösten 1998. Inkomna synpunkter har beaktats i den slutliga handläggningen av ärendet.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen utrett föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning. Riksrevisionsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen.

Grund för beslutet

Området är geovetenskapligt intressant genom ett väl utvecklat deltaområde och väl utbildade våtmarkstyper. Botaniskt och zoologiskt är området intressant genom förekomst av biotoper som hyser rödlistade arter knutna till våtmarker översvämningspåverkade strandskogar och naturskog.

Området bör således särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedom om landets natur.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964: 822) förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga A, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976: 484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar att, då detta beslut vunnit laga kraft, av Länsstyrelsen den 19 februari 1993 fattade beslut angående föreskrifter om anmälningsskyldighet för samråd, dnr 2323-1133-93 t o m 2323-1139-93, skall upphöra att gälla inom område som omfattas av detta beslut.

Ändamålet med reservatet

Huvudsyftet med naturreservatet skall vara att bevara ett våtmarkskomplex med värdefulla mossar, översvämningspåverkade kärr och strandskogar samt naturskogspartier med dess flora och fauna och naturliga successioner.

Områdets nyttjande för forskning skall, inom ramen för huvudsyftet, främjas.

Reservatföreskrifter

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller anläggning,
- 2 ändra eller utföra till- eller påbyggnad av befintlig byggnad eller anläggning,
- 3 anlägga väg, parkeringsplats, led, bro, spång eller brygga,
- 4 uppföra mast eller antenn,
- 5 anlägga skjutbana eller anordna skytteövning eller tävling,
- 6 anlägga luft- eller markledning,
- 7 anordna upplag,
- 8 uppföra stängsel eller annan hägnad,
- 9 bedriva täkt av berg, sten, grus, lera, torv eller andra jordarter,
- 10 borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla eller tippa,
- 11 dika eller dikesrensa,
- 12 nydämna,
- 13 ta bort dött träd eller vindfälle,
- 14 avverka, hyggesrensa, skogsodla, markbereda eller utföra annan skogsvårdsåtgärd,
- 15 plantera träd, buskar eller andra växter,
- 16 plantera in för trakten främmande djurart,
- 17 använda motordrivet fordon i terrängen för annat ändamål än vid utförsel av fälld älg,

- 18 jaga fågel. Övrig jakt är dock tillåten under förutsättning att jaktutövandet kan ske i enlighet med föreskrifterna för naturreservatet.
- 19 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
- 20 tillföra kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel,
- 21 anlägga eller använda mark för campingplats, uppställningsplats för husvagnar, båthamn, ridstig eller skjutbana,
- 22 använda mark för skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar,
- 23 anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning. Förbudet gäller ej vägs skyltar/vägmärken.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- underhålla befintlig järnvägsbank,
- underhålla befintliga vägar,
- underhålla befintliga teleledningar,
- underhålla befintliga fritidshus med tillhörande tomtplats,
- underhållsroja befintliga siktgator vid älgpas/jakttorn enligt bilaga B,
- efter samråd med Länsstyrelsen underhålla diken enligt bilaga B,
- åtgärda vad som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som anges i fastställd skötselplan.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

- 1 Utmärkning av reservatet.
- 2 Uppsättning av informationstavlor på platser som anges på karta, bilaga C.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 föra motordrivet fordon annat än på allmän väg,
- 2 tälta,

- 3 cykla annat än på befintliga vägar,
- 4 rida annat än på befintliga vägar,
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet,
- 6 medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
- 7 anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
- 8 göra upp eld,
- 9 gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, mossor, lavar, vedlevande svampar eller rödlistade marksvampar,
- 10 samla in insekter eller andra ryggradslösa djur,
- 11 framföra motorbåt med högre hastighet än 12 knop,
- 12 snitsla spår eller ordna orienteringskontroll,
- 13 anordna orienteringstävling, skyttetävling, båttävling eller träning därför.

Föreskrifterna C 2-5 och 8-11 gäller, med stöd av 8 § naturvårdslagen, även markägare och innehavare av särskild rätt.

Länssstyrelsen kan i särskilda fall, t. ex. för vetenskaplig forskning, medge undantag från ovannämnda förbud.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m. m.

- 1 Länssstyrelsen fastställer de föreskrifter m. m. om naturvårdsförvaltningen som framgår av skötselplanen nedan. Inom ramen för dessa kan Länssstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
- 2 Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara Länssstyrelsen i Västmanlands län.

Skötselplan

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med reservatet i enlighet med reservatbeslutet.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Ändamålet skall uppnås genom att områdets skogs- och våtmarker lämnas för fri utveckling med undantag av att äldre spärrgreniga ekar friställs vid behov. Undantag från bestämmelserna bör kunna övervägas vid uppenbara olägenheter som t ex om ett stormfällt träd ligger över väg eller dylikt. På längre sikt kan bränning av vissa delar av området övervägas. All bränning skall föregås av särskild planläggning. Om spontan brand uppstår skall eventuell brandbekämpning ske med så skonsamma metoder som möjligt.

1.3 Disposition och skötsel av byggnader

Samtliga byggnader skall dokumenteras vad gäller byggnadernas skick och storlek. Dokumentation skall ligga till grund en plan för dispositionen av byggnaderna. Länsstyrelsen upprättar denna plan.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

Det övergripande målet för friluftslivet är att området skall nyttjas på dess naturgivna förutsättningar. Information om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet lämnas på informationsskyltar, som placeras enligt karta, bilaga C. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

3 Tillsyn

Tillsynsman eller naturvårdsvakt bör utses av Länsstyrelsen. Om detta ej kan ordnas skall naturvårdsförvaltaren svara för regelbunden tillsyn.

För tillsynsmannen eller naturvårdsvakten skall avtal och arbetsinstruktion upprättas.

4 Dokumentation

Det är angeläget att på ett ändamålsenligt sätt följa biotopernas utveckling inklusive särskilt intressanta och skyddsvärda växt- och djurarter. Detta skall ske genom regelbundet återkommande och standardiserade inventeringar. Länsstyrelsen ansvarar för detta.

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för och finansieringen av naturvårdsförvaltningen samt förhållanden som strider mot ändamålet med reservatet.

Denna dokumentation skall ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Ekonomisk utredning

Åtgärd	Engångs- kostnad (kr)	Årlig kostnad (kr)
Utmärkning	10 000	
Information	10 000	
Dokumentation		5 000
Tillsyn och underhåll		10 000

5.2 Finansiering

Kostnaderna för naturvårdsförvaltningen svaras för av staten genom anslaget Vård av naturreservat m. m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, enligt bilaga E (formulär nr 18).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jan Rydh. I den slutliga handläggningen deltog även byrådirektör Fritz Eriksson, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson
chefsjurist Jan Pesula
miljövårdsdirektör Kerstin Kvarnström

Jan Rydh

Fritz Eriksson

Bilagor

- A Beslutskarta
- B Karta utvisande jaktorn och vissa diken
- C Karta utvisande plats för informationstavlor
- D Fastighetsförteckning
- E Hur man överklagar

Bilaga A

— — — Gräns för område
som beslutet avser

Tillhör Länsstyrelsens Beslut
1998-11-20, dnr 231-7068-96

Bilaga B

Diken som får underhållas efter
samråd med Länsstyrelsen

Befintliga jaktorn /älgpas

Tillhör Länsstyrelsens Beslut
1998-11-20, dnr 231-7068-96

